

er voortdurend naar grijpen bij de minste vraag of twijfel over 'hoe het nu juist is', en zullen er steeds nieuwe facetten van deze gecompliceerde instelling in ontdekken. Dit boek is niet meer weg te denken uit de Belgische rechtsliteratuur. Het is nu reeds een klassieker.

Zijn er dan geen schaduwkanten te belichten? Toch wel. Vermoedelijk zullen penalisten een uitvoeriger behandeling verwacht hebben van de relaties van het Openbaar Ministerie met de politie, en een nog méér uitgewerkt stuk over de strafuitvoering, die hier eerder summier werd behandeld. Maar deze bedenkingen kunnen nauwelijks als kritiek geformuleerd worden: t.a.v. de stroom van informatie die in dit boek is vrijgekomen m.b.t. zovele dimensies van het Openbaar Ministerie, wordt honger naar méér, geformuleerd als kritiek, loutere gulzigheid.

L. Dupont

Strafrecht en belastingrecht, L. Dupont en F. Vanistendael (redactie), Acta Falconis 1983/5, Kluwer, Antwerpen 1983, 176 blz.

Het fiscaal strafrecht dat – cfr. de uitdrukking van L. Dupont (p. 89) – in het verleden een schaduwbestaan kende, is de laatste jaren in een sterke stroomversnelling geraakt. Er vloeien namelijk grondige wijzigingen voort uit de Wet van 8 augustus 1980 betreffende de budgettaire voorstellen 1979-80, de herstellwet van 10 februari 1981 betreffende de strafrechtelijke beteugeling van de belastingontduiking en het K.B. nr. 41 van 2 april 1982. Het kan dan ook een gelukkig initiatief genoemd worden van de organisatoren van de 2e fiscale dagen 'Zeger Van Hee', om penalisten en fiscalisten bijeen te brengen om een round-up te maken van de recente hervormingen en hun gevolgen. Zij konden daarbij beroep doen op een schare eminente specialisten die op academisch vlak en in de praktijk m.b.t. deze problematiek reeds hun sporen verdiend hebben. De hier besproken publikatie is de neerslag van het colloquium dat op 11 maart 1983 werd gehouden aan de faculteit Rechtsgeleerdheid te Leuven. Er mag nu reeds gesteld dat de auteurs de lezer een merkwaardig gestoffeerd werkinstrument aanbieden.

In een eerste bijdrage – 'Strafrechtelijke aspecten van de recente wetswijzigingen inzake inkomstenbelastingen' bezorgt Prof. R. Declercq ons met zijn gekende grondigheid niet minder dan een mini-cursus fiscaal strafrecht waarin hij enerzijds een schematische voorstelling geeft van de strafrechtsbepalingen in de wetgeving over inkomstenbelastingen en anderzijds ook de strafrechtspleging bespreekt voor de in de artikelen 339 tot 394 W.I.B. bedoelde misdrijven. Uit zijn bijdrage blijkt onmiddellijk dat, alhoewel een belangrijke stap werd gezet naar een uitgesproken strafrechtelijke beteugeling, nochtans moet vastgesteld worden dat... 'voor de penalist de wettelijke regeling betreffende de misdrijven inzake inkomstenbelasting niet volmaakt is' (blz. 38). Het is voor de auteur duidelijk dat uit de praktische toepassing lessen zullen moeten worden getrokken om de regeling te vervolmaken. De heer W. Dierick, adviseur bij de Administratie van de Bijzondere Belastinginspectie, bespreekt vervolgens 'Het optreden van belastingambtenaren in de strafprocedure'. Hij gaat voornamelijk in op het funda-

mentele probleem van de samenwerking tussen de administratie en het Parket en bespreekt uitvoerig de rechtspraak betreffende de actieve participatie van fiscale ambtenaren aan het gerechtelijk onderzoek. Ook volgens de heer Dierick waarborgen de huidige teksten nog geen harmonieuze en volledige samenwerking administratie-Parket.

Advocaat Mr. R. Tournicourt, nam de rol van discussiant op zich en vatte bondig de voornaamste problemen samen, nl. op materieel strafrechtelijk vlak de vraag naar precieze criteria om een fiscaal misdrijf te definiëren en op procedureel vlak de manier waarop fiscale ambtenaren hun medewerking verlenen aan het strafrechtelijk onderzoek, o.a. vanuit de vraag of zij eventueel als 'gerechtelijke deskundige' zouden kunnen gekwalificeerd worden. In een voor de practici erg nuttige bijdrage behandelt Prof. A. Vandeplas een aantal problemen van overgangsrecht ('Het transitoir fiscaal recht'). Vermits de wetgever zich niet bekommerd heeft om de overgangsmaatregelen, geeft hij een overzicht van hoe deze problemen van transitoir recht moeten opgelost worden aan de hand van de gewone techniek terzake.

De namiddagssessie van de studiedag werd voorbehouden voor een tweetal capita selecta waarmee de praktijkjuristen voornamelijk geconfronteerd worden, nl. de valsheid in geschriften gepleegd in het fiscaal strafrecht en de strafrechtelijke aansprakelijkheid van de belastingconsulent. In een omvangrijke en uitvoerig gedocumenteerde bijdrage gaat prof. L. Dupont in op het eerste probleem ('Fiscale valsheid in geschriften'). Na een analyse van de constitutieve bestanddelen niet alleen van de valsheid met het oogmerk om een zuiver fiscaal misdrijf te plegen, maar ook van de valsheid in getuigschriften en het gebruik van deze geschriften, gaat de auteur ook in op de problematieken van de poging, de strafbare deelneming en de sancties.

Tot slot wordt een antwoord geformuleerd op de vraag naar de toepasselijkheid van de algemene beginselen van het strafrecht op de bijzondere (fiscale) strafwetten (art. 100 Sw.). Advocaat I. Onkelinx maakte een aantal kritische bemerkingen bij de bijdrage van L. Dupont. Met name kan hij zich niet akkoord verklaren met het fiscale waarheidsbegrip zoals gehanteerd door Dupont en heeft hij twijfels bij de stelling van de auteur dat, in tegenstelling tot wat de rechtsleer en de Administratie der Belastingen steeds aanvaard heeft, de aangifte inzake inkomstenbelastingen, vatbaar kan zijn voor valsheid in geschriften. In een laatste bijdrage bespreekt de heer P. Troisfontaines, die zich als parketmagistraat te Luik voornamelijk bezighoudt met strafvervolgingen in fiscale zaken, de strafrechtelijke aansprakelijkheid van de fiscale raadgevers. ('La responsabilité des conseils fiscaux'). De auteur toont aan dat door de wet van 10 februari 1981 deze strafrechtelijke aansprakelijkheid in belangrijke mate uitgebreid werd. In een naschrift gaat prof. F. Vanistendael nog even dieper in op het fiscale waarheidsbegrip en wijst op de specifieke betekenis die het heeft in fiscale zaken.

Wij hebben bewust een wat uitvoeriger overzicht gegeven van de inhoud van dit verslagboek omdat het o.i. een merkwaardig nuttig geheel is geworden dat kan beschouwd worden als een eerste praktische handleiding voor alle practici – en dat zullen er in de toekomst meer en meer zijn – die met problemen van fiscaal strafrecht zullen te maken hebben. Er wordt niet alleen een overzicht gegeven

van de volledige materie – met uitvoerige bibliografische verwijzingen – maar de kernvraagstukken worden nog eens extra voor het voetlicht gehaald. Het feit dat op bepaalde punten controversiële meningen tegenover elkaar worden geplaatst verhoogt de rijkdom. Het biedt de mogelijkheid en het materiaal om argumentaties op te bouwen rond diverse zienswijzen. De toepassing van het ‘fiscale strafwetboek’ zal dan moeten uitwijzen welke zienswijzen het halen.

F. Hutsebaut

Gerechtelijke tandheelkunde, door Y. Vermynen, E. Tormans, E. De Valck, G. Vanherle, e.a., Leuven 1980, 292 blz.¹

Een vorm van deskundigenonderzoek die weinig bekendheid geniet en wellicht daarom onvoldoende benut wordt in justitiële kringen is het onderzoek door een tandarts-deskundige. Nochtans kan, zoals overduidelijk blijkt uit dit werk, de gerechtelijke tandheelkunde nuttige diensten bewijzen o.m. bij schadebepaling en bij de identificatie van onbekende personen of lijken.

Een aantal specialisten terzake, die ervaring hebben met tandheelkundige expertises hebben dan ook het initiatief genomen om hun kennis en ervaring te boek te stellen, ten behoeve van hun collega's enerzijds en ten behoeve van de gerechtelijke en politionele instanties anderzijds. In negen hoofdstukken geven zij een overzicht van de mogelijkheden maar ook van de beperkingen van een tandheelkundige expertise.

De eerste twee hoofdstukken zijn bedoeld voor hen, in casu tandartsen, die niet vertrouwd zijn met de werking van het gerechtelijk apparaat en de functie van de gerechtelijke deskundige (H. Fransen, ‘De rechterlijke macht in België’, en H. Van De Voorde, ‘De tandarts als gerechtelijk deskundige’). Het derde tot en met het zevende hoofdstuk behandelen wat wellicht de voornaamste bijdrage kan zijn van de tandheelkundige expertise aan een gerechtelijk onderzoek, namelijk de identificatie van personen, eventueel als dader of als slachtoffer. E. De Valck beschrijft ‘Het beschreven signalement’, de evolutie die zich op dat vlak heeft voorgedaan en de bijdrage die de forensische odontologie daarbij kan leveren. Aangezien de tanden tot de meest weerstandige weefsels van het organisme behoren is identificatie op basis van een grondige analyse van de kenmerken en de toestand van het gebit in bepaalde gevallen de enige mogelijkheid die nog overblijft om tot een positieve identificatie te komen.

In een volgend hoofdstuk beschrijft de auteur de mogelijkheden tot ‘Ouderdomsbepaling’. Y. Vermynen handelt over ‘De enkelvoudige identificatie’. Doel daarvan is het vaststellen van de identiteit van b.v. een vermiste persoon, of in geval van moord, zelfmoord, te vondeling gelegde kinderen e.d.m.. Naast de visuele, dactyloscopische (onderzoek van vingerafdrukken) methodes, of de eigenlijke autopsie en de bloedgroepbepaling zal men in bepaalde gevallen (verkoling, verminking) een nuttig beroep kunnen doen op een tandheelkundige ex-

1. Het boek wordt uitgegeven in eigen beheer en is te verkrijgen bij de heer Y. VERMYLEN, Vosweg 23, 2980 Boortmeerbeek, tel. 015/51.38.08.